

Bir yaratıcının yarattıklarına ceza vereceğine inanamıyorum demiş.

Düşündükçe, evet, *neden ceza var ki?* diyor insan. Ancak bunun birkaç tarafı var: İnsanın *hesap bu dünyada bitmedi* diyebilmesinin, hesap bu dünyada bitmiş olsa dahi hayata devam etmesinde faydası var. Hesaplarımızı kafamızda sürdürüp, hayatımızı bize yapılan yanlışların çetelesini tutarak geçirebiliriz veya *bir hesap günü var ve o gün hesaplaşacağız* diyebiliriz. Bunun doğal sonucu da bana *yamuk yapanların* o hesap gününde ceza alacağını düşünmek.

Değişik formlarda bütün dinlerde var. Hindular da bir sonraki hayatında böcek olarak doğmak istemiyorsa, komşuna iyi davranıyor. Bir önceki hayatında insan olduğunu bilmeyen bir böcek olmanın nasıl bir ceza olduğunu bilmiyorum ama bana yamuk yapanların bir sonraki hayatlarında böcek olarak doğacaklarını düşünmek içimi bir nebze soğutabilir.

Bu rahatlamanın ardından tabii ki *ya benim yamuk yaptıklarım için de ben ceza görürsem?* diye bir aydınlanma geliyor. Bunu istemem. Yani o kadar büyük yamuklar yapmadım. En fazla ne yapmış olabilirim? Adam öldürmüş olsam bile mazeretim vardı, bana yamuk yapanlar hariç hepimizin var.

O halde hesapların eşitlendiği günde acaba bana bu mazeretlerimi gözardı edip ceza verirler mi?

İnsan yeryüzündeki kötülüğe ve bunun büyük kısmının insan eliyle, menfaat maksadıyla gerçekleştirildiğini gördüğünde bir hesap gününün bütün bu olanları eşitleyeceğini düşünüyor. Kötülük meselesiyle baş etmemize yardım ediyor bu. İnsanın *bu kadar kötülük dolu dünyada benim ne işim var?* sorusundan sonra *bu kötülüklerin hesabını nasıl göreceğiz?* diye sorması normal.

Bir yandan da bakıyorum, insan aciz. Evet kötülüğün önemli bir kısmı insandan kaynaklanıyor ama bu içimizdeki ihtiras ve menfaatperestliği de bize yerleştiren *insanolmamız*. Kötülük yapıyorsak da çoğu zaman bunu kısıtlı bir dünyada kendi küçük menfaatlerimizin peşini bırakmadığımız ve gelip geçici dünyaya bir çentik atmak istediğimiz için yapıyoruz. Dünyanın yarısını yaksam ve insanların hepsini öldürsem de, kainatın yaşı ve dünyanın geçirdiği evreleri düşünürsek *üzerinde durmaya değmez bir kabahat* sayılır. Bunun *alemlerin Rabbi* tarafından bu kadar *sonsuz ağır* şekilde cezalandırılmasını anlamak zor. Ve hadi, adam öldürmek gibi *herkesin suç saydığı* şeylerin cezası olabileceğini anlasak da, kimseye zarar vermeyen bazı kabahatlerin bu derece büyük bir ceza alacağını iddia ederken ben de yutkunuyorum.

O halde ne diyeceğiz? Ceza var mı diyeceğiz, yok mu diyeceğiz? Sonlu suç için sonsuz ceza vermek Tanrı'nın adaletine nasıl sığar mı diyeceğiz? Sen izin vermeseydin ben suç işlemezdim mi diyeceğiz? Bana verdiğin iradeyi bile ne kadar kullanabildiğim, hangi şartlardan etkilendiğim belirsizken ey Rab-bim, beni, bu ufacık kulunu işlediğim suçlar için neden yakacaksın?

Bunları söyleyebiliriz ama ceza varsa da, yoksa da Allah'ın mahkemesinin bir temyizi olacağını sanmıyorum. Eğer bir sebeple bana ceza verecekse verecektir, affedecekse affedecektir. Beni affettiği gibi, bana yamuk yapmışları da affedebilir ve o durumda da *hani yakacaktın?* diyebileceğimi sanmıyorum. Ben imkanda, ömürde, akılda, ferasette, imanda, iradede fani kulların ebedi cezaya çarptırılma-

çağına değil, affedileceğine inanmayı tercih ederim ama bu benim kendi cehaletim de olabilir. Ceza müessesesi değilim, bu konunun bana sorulacağını da sanmam.

Bununla beraber *cezanın* olup olmadığına değil, icra ettiği vazifeye bakınca kulların bu faniliğinden kaynaklanan *bitmemiş işlerin bitmesi* için böyle bir vaadin gayet yerinde olduğunu görüyorum. Biz fani insanlarız, hayatlarımız hep birbirimizle çatışarak geçiyor ve bu çatışmaların yeni çatışmaları tetiklemesindenense *Allah'ın mahkemesine* havale edilmesi, çoğu zaman kazık yemiş için de daha iyi. Bize kazık atanlara karşı dünyevi imkanları tükettiğimizde, hayatımızı onlardan intikam almaya harcamak yerine *Allah'a havale etmek* daha doğru bir davranış.

Bunun diğer tarafı da *suçluluk* tarafı. İnsanın yaptığı yanlışları farketdiği zaman cezasından af dileyceği bir merci gerek. Ceza yoksa neden affedilelim? Ve bir gün hesaplaşabileceğimizi ve affedilebileceğimizi düşünmüyorsak bunun suçluluğunun bizi yakıp kavurmasına nasıl engel olacağız? İnsan yaşadığı her an kendine bir suçluluk üretebilecek kapasiteye sahip, eğer benim sırtımdaki bu yükün bir gün alınıp, *hadi, hesabın tamam* denileceğine inanmasam, yüküm taşınamayacak kadar ağırlaşmaz mı?